Leto LXIII | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v petek 27. decembra 1935 | Štev. 297 a | Cena 1 Dr

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Položaj je kritičen

Anglija se pogaja z državami sredozemskega morja

Italijo hočejo obkrožiti

Mednarodni položaj je, kakor je tudi izjavil papež v svojem božičnem nagovoru na kardinale 24. t. m., precej resen. Zdaj, ko je mirovni predlog Laval-Hoarea propadel, česar je po italijanskem mnenju kriva Velika Britanlija, izjavlja Italija, da ta predlog tudi zanjo nič več ne obstoja. Ker je obenem novi angleški zunanji minister Eden, ki je nastopil svojo službo 24. t. m. dopoldne, začel diplomatične razgovore s Francijo, Španijo, Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo, katerim Velika Britanija predlaga, naj se zavežejo, da pridejo Angliji na pomoč, če bi bilo zaradi izvajanja sankcij ali njihovega poostrenja njeno brodovje v Sredozemskem morju napadeno, je razumljivo, da se je položaj poslabšal, čeprav še ni tako kritičen, kakor pišejo italijanski listi, ki menijo, da je to že začetek splošne vojne. Zakaj čisto gotovo je, da bosta Anglija in Francija napeli vse sile, da se abesinsko vprašanje uredi tako, da se ne bo razvnel kakšen splošen evropski konflikt.

Tudi za g. Mussolinija še ni gotovo, ali ne bo v momentu, ko bo uvidel, da je na kocki usoda Italije, vendarle odnehal.

Velika koncentracija brit. brodovja

Aleksandrija, 26. dec. Aleksandrijsko pristanišče izgleda tako, kakor za časa vojne. Angleška pristaniška oblast je odredila zelo ostre odredbe, katerih se mora prebivalstvo strogo držati, kakor v vojnem času. Pospešuje se zgradba strategične železnice iz Aleksandrije na libijsko mejo s skrajnima točkama Merza-Matruh in Tobruk in se pošilja na mejo transport za transportom. Veliki aerodrom v Abukiriju je poln letal, v abukirski luki pa se angleško brodovje vali v streljanju. V aleksandrijski luki je toliko angleških vojnih ladij, da za nove ladje sploh ni več prostora. Resno se tudi govori o možnosti, da se Sueški kanal vendarle zapre.

Grčija je naprošena za eno divizijo

Istočasno se izve, da je londonska vlada naprosila grško, da ji da na razpolago pristanišča Sura, Navarino, Argostoli in Mudros kot oporišča za angleško brodovje, obenem pa je predlagala Grčiji, naj bi ji dala na razpolago eno divizijo, ki naj se odpošlje v Egipt. Vse to seveda za visoko odškodnino.

Vojaške vaje se vrše tudi pred Haifo, ki je postala najvažnejše angleško pomorsko opirališče v Sredozemskem morju. Pred Haifo se nahaja 14 vojnih ladij, pri Nablusu pa se vežbajo angleške in indijske čete z oklopnimi avtomobili.

Turčija na strani Anglije

Ankara, 26 dec. O pogajanjih, ki se vršijo med angleško in turško vlado z ozirom na sedanji položaj, se izve, da so tako rekoč že zaključena v pozitivnem smislu. Turško in grško brodovje bosta sodelovala z angleškim, ako bi kdo skušal Anglijo napasti ter bo tudi Turčija dala Anglija na razpolago svojo obal in svoje otoke, ako bi bilo treba. Treba je samo še urediti vprašanje Dardanel, ker Turčija zahteva, da se ji zopet dovoli Dardanele utrditi. Dobro poučeni krogi pravijo, da sta tako Anglija, kakor Francija pripravljeni turški zahtevi ugoditi.

Vojaški sporazum tudi s Francijo?

Pariz, 26. dec. Najbolj važna so pa pogajanja, ki se vrše glede organizacije varnosti v Sredozemskem morju med Anglijo in Francijo. Do sedanjega trenutka ta pogajanja še niso zaključena. Vendar pa se zdi, da sta si Anglija in Francija že zelo blizu. Nekateri menijo, da je sporazum že dosežen, kar sklepajo iz tega, da je francosko vojno brodovje, ki dozdaj bilo v Atlantiku, odplulo na jug, menda zato, da ojači britansko brodovje v Sredomzemskem morju, kakor je to predlagala Anglija Franciji že pred nekaj tedni. Na vsak način Anglija ne bo mirovala, dokler ne doseže v najkrajšem času v tem pogledu kakšen rezultat. Francija bo seveda Veliko Britanijo podprla v prvi vrsti zato, da Italiji dokaže nujnost, da stori od svoje strani vse, da pride do likvidacije abesinskega vprašanja.

Italija pesimistična

Italijanski listi pišejo o sedanjem položaju skrajno pesimistično. Zlasti se trudijo dokazati, da tega položaja nikakor ni kriva Italija, dočim »Daily Telegraph« piše, da je baš govor g. Mussolinija v Pontiniji torpediral angleško-francoski mirovni predlog. Mussolinijev »Popolo d'Italia« piše: »Evropa se sedaj nahaja pred odločitvijo, katero so ji vsilile države, ki izvajajo sankcije proti Italiji, namreč, ali hoče mir, ali pa vojno.« Italijanski listi se posebno obračajo na Francijo, katero pozivajo, naj se premisli, dokler je še čas in naj ne nasede Angliji.

Anglija hoče mir izsiliti

London, 26. dec. Tukajšnji odločilni krogi izjavljajo, da se Anglija sicer v resnici pogaja z državami Sredozemskega morja, predvsem pa s Francijo, in da se vršijo važne vojaške akcije v Egiptu, Palestini in drugod, da pa to ne pomeni, da bi se Anglija hotela količkaj prenagliti ali pa celó izzvati kakšen konflikt. Anglija hoče samo vsemu svetu pokazati, da je Zveza narodov, ki ima edina govoriti v zadevi Abesinije, močno podprta od vseh velikih in malih sil Evrope, in zato upa, da se bo Italija premislila ter popustila od svojega nepomirljivega stališča. Kar se tiče razgovorov med Anglijo in Francijo, poudarjajo v Londonu, da so se zagovarjali tudi zastopniki angleškega in francoskega generalnega štaba in da so rezultati tega razgovora zelo povoljni.

Italija se obrača na Francijo Laval odklanja

Pariz, 26. dec. Najnovejša diplomatska novica je ta, da je italijanski poslanik v Parizu Cerutti sporočil g. Lavalu, da Rim po neuspehu Laval-Hoarejeve akcije čaka sedaj na to, da bi francoska vlada predložila nove mirovne pogoje. Laval je italijanskemu poslaniku izjavil, da je sedaj mogoča intervencija samo preko Ženeve v popolnem sporazumu z Anglijo in z odborom trinajstorice. Francija nima sedaj več mandata za kakšno posredovalno akcijo in se je tozadevno treba obrniti na predsednika odbora trinajstorice, g. Ruiz Giniazua.

To dokazuje, da tudi Italija želi mirne poravnave, ker se ipak zaveda, da je njen položaj zelo resen. Sankcije imajo za Italijo že zdaj precej občutne posledice. Ker mora Italija plačati vsako stvar iz inozemstva v zlati gotovini, se njen zlati zaklad počasi izčrpuje. Pred nekaj dnevi je morala Italija odposlati francoski banki 20 ton zlata, to je okoli 200 milijonov lir. Kupčije z Romunijo za večjo množino petroleja Italija ni mogla skleniti, ker ni mogla plačati vse zahtevane vsote takoj v zlatu, ampak je hotela plačati v zlatu takoj samo eno tretjino, drugo tretjino v blagu in zadnjo tretjino šele po sklepu mira. Hudo tare italijansko prebivalstvo draginja, ki je vsak dan večja. V uradih in trgovinah je odpravljen popoldanski odmor, tako, da je treba nepretrgano delati od 9—4. Časopisje priporoča, naj se dnevno prihrani ena južina. Tudi se priporočajo ribe, sadje in sočivje namesto mesa.

Kaj pa namerava Nemčija?

Rim, 26. dec. Tukajšnji diplomatični krogi se zelo trudijo, da bi pridobili Nemčijo, kateri stavljajo razne ponudbe. Nemčija na to doslej ni odgovorila in izgleda, da tudi lep čas še ne bo odgovorila. Pač pa je Hitler Mussolinija obvestil, da bo Nemčija, kakor hitro se bo z Abesinijo začelo govoriti o miru, zahtevala od velesil nazaj vse svoje kolonije.

———

Dunajska vremenska napoved: nestalno in zmerno toplo vreme.

Kaj bo odgovorila Španija

Madrid, 26. dec. AA. Havas poroča: V madridskih političnih krogih trde, da obstoja uradna angleška nota, ki poziva špansko vlado, da odgovori na vprašanje, ali hoče Španija priskočiti Angliji na pomoč, če bi jo kdo napadel. Poučeni krogi izjavljajo, da bo Španija na to noto odgovorila na način, ki bo moral ustrezati na eni strani njeni želji po ohranitvi svetovnega miru, po drugi strani pa od nje prevzetim obveznostim napram Društvu narodov.

Z bojišča

Djibuti, 26. decembra, M. Iz Desija poročajo, da so se divja domačinska plemena v danakilski puščavi, ki so se prvotno pokorila Italijanom in jim izrekla zvestobo, nenadoma uprla in dvignila splošno vstajo proti Italijanom. Napadla so izolirano italijansko letalsko pristanišče v danakilski puščavi, masakrirala vso posadko, aparate uničila, orožje in municijo pa so odnesla s seboj.

Djibuti, 26. decembra. M. Iz Harrarja poročajo, da so pričele abesinske čete prodirati v italijansko Somalijo po nalogu cesarja Haila Selasija, ki je izdal to povelje pod vplivom angleškega polkovnika Clifforda. Kakor znano, je dal cesar Haile Selasie rasu Destu nalog, da izvrši silno nevarno podjetje vdora v italijansko Somalijo in da skuša zanesti med čete generala Grazianija zmedo, ki bi jo potem vrhovno poveljstvo južne armade izkoristilo v danem trenutku. Polkovnik Clifford je odličen vojni svetovalec abesinskega cesarja in sedaj zahteva, da se na južni fronti vzpostavi enotno vrhovno poveljstvo. **Zopet se govori, da bo za vrhovnega poveljnika imenovan turški general Vehib paša, ki ga smatrajo za najsposobnejšega puščavskega stratega.**

Japonci v Addis Abebi

Addis Abeba, 26. decembra. c. Danes je prišla v abesinsko glavno mesto japonska delegacija, ki bo organizirala v Addis Abebi stalno japonsko poslaništvo.

Politično zatišje

Belgrad, 26. dec. m. Zaradi katoliških božičnih praznikov je vladalo v tukajšnjih političnih krogih zatišje. Skoro vsi ministri katol. veroizpovedi so odpotovali iz Belgrada ter praznovali praznike na svojih domovih. Pa tudi ostali ministri so večinoma odpotovali iz Belgrada, največ na inspekcije raznih ustanov posameznih ministrstev.

Premeščenja

Belgrad, 26. dec. m. S kraljevim ukazom je na predlog prometnega ministra postavljen za načelnika 3. pol. skup. 2. stop. prometno-komercialnega oddelka na železniškem ravnateljstvu v Subotici Ivan Deržič, načelnik iste položajne skupine in stopnje na ljublj. žel. rav.; za kontrolorja 7. pol. skup. na postaji Ribnica je postavljen Franc Janežič, dosedanji kontrolor postaje Verd.

Palača Matjaža Korvina najdena

Budimpešta, 26. dec. AA. Agencija Stefani poroča: Med odkopavanjem zemlje so našli v višegradskem okraju razvaline palače kralja Matjaža Korvina.

Sport

Zagreb, 25. decembra, b. BSK: Gradjanski 6:1 (3:1).

Zagreb, 26. dec. b. BSK: Gradjanski 0:0.

Solun, 26. decembra. b. Belgrajski BASK: Procoza 1:1.

Alžir, 26. decembra. b. Plzenska Victoria: Gallin 2:2.

St. Lovrenc, 26. decembra. b. Argentina: Urugvaj 3:0.

Okrožnica sv. očeta

Vatikansko mesto, 24. decembra.

Sveti oče je opoldne sprejel v dvorani konzistorija čestitke sv. kolegija, ki mu jih je v navzočnosti 33 kardinalov izrekel kardinal-dekan **Granito di Belmonte.** V svojem govoru je omenil važnejše versko-cerkvene dogodke preteklega leta, ki so vzbudili posebno zanimanje skupnega očeta krščanstva. Posebej se je kardinal pomudil pri veličastnih evharističnih in marijanskih slovesnostih v Lurdu, ko je bila ob nogah Brezmadežne v navzočnosti papeškega kardinala-legata opravljena slovesna neprekinjena evharistična tridnevnica in zaključena z nadvse globokim govorom legata, posvečenim proslavi 1900 letnice našega odrešenja.

Kardinal Granito di Belmonte je svoje božične čestitke zaključil z željo, da bi narod, ki je tako blizu prestola sv. Petra, čimprej dosegel mir.

Kaj kali božični mir

Sveti oče se je za prisrčne čestitke iskreno zahvalil z željo, da bi se skoraj uresničila, zlasti sedaj, ko je nemoteno veselje nad božičnimi prazniki žal zastrto z grozečimi oblaki. Mi smo na poti, je rekel papež, ki je izredno trda in težavna. Je ena tistih poti,. ki jo v visokih planinah imenujejo nevarno stezo. Ne gre samo za mir, ki je v nevarnosti, ampak za vojno, ki grozi. Žal da niso nastopili še trenutki, da bi vam mogel, kakor sem za to priliko upal, poročati, kaj veselejega. Naših želj in pričakovanj zaenkrat Bog še ni izpolnil.

Propaganda bresbožnikov ni manjša skrb. — Ljudje in celo države se dvigajo in zanikajo Boga, kakor da se uresničuje psalmistova beseda: »Neumnež je rekel v svojem srcu: ni Boga.« Vidimo pa, da se ta zabloda ne pojavlja samo v pokrajinah, kjer je njen izvor, ampak da se celo dalje razširja.

Nato se je sv. oče spomnil **Mehike,** ki je zemljepisno sicer daleč, katere dobro prebivalstvo pa je blizu njegovemu srcu. Z ostrimi besedami je razkril sovražno delo vlade, ki iz namena, da bi tem bolj izrinila Boga iz javnosti, vero in Katoliško akcijo, v prvi vrsti preganja duhovščino, hoteč vzeti vernemu ljudstvu pastirje.

Še drugi glasovi se dvigajo proti krščanstvu, in sicer **v imenu samega krščanstva.** Kolikšen zasmeh! Vodi se boj proti krščanstvu v imenu pozitivnega krščanstva, v imenu historičnega in praktičnega krščanstva, to je v imenu okrnjenega in zabrisanega krščanstva, kakor da bi resnično, edino in popolno krščanstvo ne bilo katoliško krščanstvo.

Kljub vsem težavam in nasiljem se pa papež obrača še z večji mzaupanjem in ponižno prošnjo na edino resnično moč, ki prihaja od Boga in išče razsvetljenja pri edini Luči, ki prihaja od Svetega Duha. **Sredi vseh težav moramo pogumno zaupati. Naravno in nadnaravno upanje je ena glavnih dolžnosti krščanskega življenja.**

Okrožnica „Ad catholici sacerdotii fastigium“

V nadaljnjem govoru je papež omenjal, da je srečen, ker more kardinalskemu zboru javiti, da te dni izide **enciklika o posvečenju svečeništva in duhovniškega življenja,** kar je bila od vsega početka glavna skrb njegovega pontifikata.

Okrožnica bo velikega formata in se bo štela med glavne pastoralne okrožnice Pija XI. Papež se je dobesedno izrazil: Predmet je tako velik in važen, je tako splošen, da se nam je zdelo potrebno, da ga obravnavamo čisto posebej v enciklíki, da ne bodo samo tisti, ki že imajo neprecenljiv dar vere, ampak tudi vsi oni, ki z odkritim srcem iščejo resnice, spoznali vzvišenost katoliškega svečeništva in njegovo providencielno poslanstvo v svetu. Tudi s tem namenom, da bodo oni, ki so poklicani v duhovski stan, ga znali ceniti in spoštovati. Obravnavanje tega predmeta se zdi sv. očetu posebno primerno v letu, ki je zaključeno z žarom ljudskih slovesnosti, nepretrgane tridnevne evharistične slovesnosti, pri katerih so sodelovali katoliški duhovniki vseh jezikov in vseh obredov, torej ob koncu leta, ko smo praznovali jubilej našega odrešenja. **Enciklika tvori nekako zaokroženje pastoralnega nauka o najbolj važnih problemih sodobnega življenja: krščansko vzgojo mladine, nauk o krščanskem zakonu, nauk o socijalnem življenju in končno torej še nauk o svetosti duhovskega življenja.**

Vzvišenost katoliškega svečeništva

Okrožnica se deli v tri dele. V prvem delu govori papež o veličini katoliškega svečeništva. V krasnem jeziku proslavlja enciklika duhovnika kot služabnika Jezusa Kristusa, ki je orodje v rokah božjega Odrešenika, poklican, da nadaljuje njegovo odrešilno delo. Upravičeno se more reči, da je duhovnik drugi Kristus, ker v gotovem smislu nadaljuje delo samega Jezusa Kristusa. Duhovnik ima oblast nad pravim Kristusovim telesom, ki ga daruje pri sv. maši, kjer obnavlja daritev na križu. Duhovništvo kakor tudi daritev sv. maše je bilo postavljeno pri zadnji večerji.

Duhovnik ima oblast tudi nad mističnim Kristusovim telesom in tu se papež naslanja na nauk, ki je bil tako drag sv. Pavlu in ki nam spričuje, kako je Beseda meso postala in se darovala vsem svojim bratom, nad katerimi nadnaravno vlada in ki z njim vred tvorijo eno telo, čigar glava je Kristus. Papež dalje prikazuje duhovnika kot delilca božjih skrivnosti, ko se skoraj vsi zakramenti dele po njegovih rokah, zlasti zakrament sv. pokore, v katerem odpušča grehe. Prikazuje ga nadalje kot služabnika božje besede, ki sledi apostolskemu poslanstvu: Pojdite in učite vse narode! Sv. oče kaže na globok socialni pomen poslanstva Resnice. Kje bi bila naša civilizacija brez neprestanega in univerzalnega oznanjanja resnice! Končno je duhovnik postavljen tudi kot javen in oficielen posrednik, da s svojo molitvijo posreduje za človeštvo pri Bogu.

Potrebne čednosti

Drugi oddelek okrožnice se peča z vrlinami, ki so potrebne tako vzvišenemu služabniku, čednosti, ki jih mimogrede papež navaja že v prvem delu in o katerih izrecno pravi, da jih božja milost pripravi za duhovniški karakter.

Prvo, kar je duhovnikom potrebno, je s v e t o s t. Duhovnik mora posnemati Onega, ki ga kot prečisto žrtev dan za dnem daruje na oltarju. Treba je, da sam izpolnjuje čednosti, ki jih drugim razlaga. Duhovnikove kreposti morajo biti večje kakor čednosti, ki se zahtevajo od drugih ljudi. Potem papež navaja glavne čednosti: najprej p o b o ž n o s t, potem č i s t o s t in utemeljuje njun globok razlog v sorodnosti duhovnika s sveto daritvijo in žrtvijo, ki se daruje po njegovih rokah. S pobožnostjo in čistostjo mora duhovnik združevati n e v e z a n o s t n a m a t e r i a l n e d o b r i n e. Na ta način bo osvobojen glavnih vezi, ki bi ga mogle vezati na zemljo: vezi družine in vezi osebnih interesov. Tako bo bolj pripravljen, da ga vžge nebeški ogenj, ki izhaja iz najintimnejše bližine Jezusovega Srca in ki je po tem hrepeni, da bi objelo ves svet, in da bi vse zajelo s svojo ljubeznijo. Tako ima duhovnik prosto pot, da ga zajame pravi ogenj g o r e č n o s t i. Kako more duhovnik razmišljati o besedah svetega evangelija, kjer toži dobri Pastir: jih je treba privesti,« kako more gledati polja, ki so že zrela za žetev in ne pri tem čutiti v svojem srcu hrepenenja, da dovede tudi te duše božjemu Pastirju, in da žrtvuje Učeniku žetev kot sad neumornega dela.

Tem čednostim, ki jim sveti oče dodaja še duha p o k o r š č i n e, je treba, da duhovnik pridene še čednost i z o b r a z b e. Predvsem izobrazbo v svetih znanostih, kajti kako bo učil nauk odrešenja, ako ga sam ne pozna. Toda da bo tem lažje dosegel zaupanje in spoštovanje svojega ljudstva, je treba, da se seznani tudi z drugimi vedami in da si pridobi izobrazbo, kakor je običajna pri izobražencih njegovega časa. Danes je seveda človeška znanost tako obširna, da je popolnoma nihče ne more več obvladati. Vendar pa je koristno in primerno, da se duhovnikom, ki čutijo posebne darove in imajo posebno veselje za gotove vede, omogoči, da se globlje s temi vedami seznanijo in si pridobe obširnejše znanje ter se posvete znanstvenim poklicem, le da ne nasprotujejo njihovemu duhovniškemu zvanju. Ob koncu drugega odstavka papež posebej še podčrtava važnost duhovniške izobrazbe za delovanje in vodstvo Katoliške akcije.

Važnost duhovniške vzgoje

Tretji del okrožnice je posvečen vzgoji duhovnikov. V tem oddelku papež ex professo govori o važnosti, ki jo pripisuje duhovskim seminarjem, ki naj bodo po njegovi želji pod vodstvom najboljših duhovnikov. Papež priporoča, naj imajo bodoči duhovniki solidno klasično vzgojo in zadostno znanje sholastične filozofije. Povdarja važnost izbire bodočih duhovnikov, ki naj se ravnajo po velikih zgledih svetih duhovnikov sv. Janeza Vianneya, sv. Jožefa Cottolanga in sv. Janeza Boska. S hvaležnostjo se sv. oče spominja Katoliške akcije, ki more, prav usmerjena, mnogo storiti med mladino, da obudi duhovske poklice. Raduje se, da je mnogo katoliških družin, ki smatrajo za veliko čast, ako njihov otrok sledi klicu božjega Učitelja: »Pridi, da postaneš ribič človeških duš!« Zadnji del okrožnice je s posebno nežnimi besedami naslovljen na mlade bogoslovce, ki streme po duhovskem posvečenstvu.

•

Pij XI. je končno napovedal, da je smatral za primerno, da se postavi nova sv. maša v čast najvišjemu in večnemu svečeništvu Jezusa Kristusa., ki je objavljena istočasno z encikliko.

Strašna železniška nesreča na sveti večer

Berlin, 26. dec. Na progi Halle—Erfurt se je zgodila 24. t. m. zvečer strašna nesreča pri postaji Grossheringen. Brzec Berlin—Basel je zadel v poštni vlak iz Erfurta. Sunek je bil grozovit. Dvajset vozov obeh vlakov se je preobrnilo. Žrtve znašajo 23 mrtvih, 30 težko ranjenih in okoli 50 lažje ranjenih.

Nesreča, ki se je zgodila ravno na sveti večer, se je zgodila na ta način: Postaja Grossheringen ima samo eno kretnico. Oba tira se križata na železnem mostu preko mesta Saale tik postaje. Poštni vlak je krenil iz Grossheringena v pravcu na Halle, pa je ravno na mostu zadel vanj brzi vlak D 44, ki je pridrdral iz Berlina. Brzi vlak je tako rekoč na kretnici presekal poštnega. Večina vozov se je preobrnila, en voz pa je padel preko mosta v reko.

Poštni vlak je bil poln potnikov, ki so se peljali vsak na svoj dom, da praznujejo sveti večer. Nesreča se je zgodila ob 7 zvečer. Postajenačelstvo v Grossheringenu je, da doprinese svoje k božičnemu prazniku, postavila blizu proge božično drevo z malimi žarnicami. Baš poleg tega drevesa, simbola miru in radosti, se je zgodila nesreča.

Pomoč je prispela na kraj sam hitro z vseh strani. Prispel je guverner province Türingen, generalni direktor vseh nemških železnic in železniški minister.

Začela se je tudi preiskava, kdo je kriv strašne nesreče. Zdi se, da je kriv mašinist brzega vlaka D 44, ki je prevozil dva signala, katera sta mu velela, da se ustavi. Mašinist je težko ranjen, pa je bil takoj zaslišan. Priznal je svojo krivdo.

Japonci korakajo naprej . . .

Peking, 26. dec. Princ Teh Vang, ki upravlja notranjo Mongolijo in ki se je te dni mudil v glavnem mestu cesarstva Mančukuo, **je proglasil avtonomijo notranje Mongolije.** Kitajci trdijo, da je princ Teh Vang orodje v rokah Japoncev, ki hočejo notranjo Mongolij pridružiti Mandžuriji. — Obenem se izve, da so kitajske čete zapustile provinco Čahar, **kamor so vkorakale mandžurske čete,** ki so od važnega mesta Kalgan oddaljene samo še 50 km. — V Šanghaju so se začele burne demonstracije kitajskih dijakov, pred vsem naperjene proti Japonski. Japonska je zaradi tega pozvala Čangkajšega, da nemudoma začne z Japonsko pogajanja, kako s skupnimi silami zatreti komunistično akcijo, ki se poslužuje dijakov v svoje namene. **Pisanje japonskih časopisov v tem oziru jasno kaže, da nameravajo Japonci izrabiti vse, da spravijo Kitaj politično podse.**

Bomba v Hankovu

Šangaj, 26. dec. AA. Reuter poroča: Davi zarana je v Hankavu v bližini poslopja, v katerem se nahaja poveljstvo japonskih pomorskih sil v kitajskih vodah, eksplodirala bomba. Neznani atentatorji so položili bombo v zaboj za smeti. Po eksploziji so japonski pomorski strelci zasedli ves okraj, v katerem se nahaja poslopje japonskega pomorskega poveljstva. Dva Kitajca sta bila pri tem hudo ranjena. Čez eno uro so japonski kordon odstranili.

Tolmačenje uredbe o zaščiti denar. zavodov

Ministrstvo trgovine in industrije je izdalo dne 20. t. m. uradno tolmačenje čl. 31, točka 7 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov z dne 23. novembra 1934 v tem smislu, da se ima ta člen razumeti tako, da sodišče donaša odločbo omenjeno v navedenem odstavku na podlagi pismene izjave enega ali več upnikov, katerih terjatve po znesku tvorijo večino vseh terjatev, ki niso izvzete od pretvarjanja, a brez zaslišanja ostalih upnikov. Taka odločba se izda zavodu ter je izvršna in proti njej ni pravnega leka.

Poleg tega je minister raztolmačil predpis čl. 28 iste uredbe tako, da tudi poroki in sodolžniki zavoda, kateremu je odobrena sanacija ali izvenkonkurzna likvidacija ne odgovarjajo za obveznosti zavoda strožje kot sam zavod, toda se morejo tudi napram njim vršiti zavarovanja.

S tolmačenjem odstavka 7. čl. 20. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov je rešeno važno vprašanje, ki bo lahko pospešilo ureditev razmer pri prizadetih zavodih, kar je nujno potrebno, da se lahko čimprej izvrše tudi ostali predpogoji, ki so potrebni za kolikor toliko normalno poslovanje prizadetih zavodov.

Borza
Denar

V zasebnem kliringu je danes notirala belgrajska borza: avstrijski šiling 8.9773—9.0773, grški boni 28.15—28.85, Berlin 13.95—14.15, angleški funt 248.20—250.40 in španska pezeta 6.78 bl.

Belgrad (prim je vračunan). Amsterdam 29.7274, Pariz 2980.74, Bruselj 737.38—739.91, Curih 1423—1430.07, Newyork 4390.46, Pariz 289.89—291.33, Praga 181.60—182.71.

Vrednostni papirji

Belgrad. Državni papirji. 7% invest. pos. 78.50—79 (79.25), agrarji 45.50—46 (45.50), vojna škoda promptna 356.50—357.50 (357, 356.50), 1. 356.50—357.50 (357, 356.50) 2. (357.50) begl. obv. 62—62.50 (62.25, 62), dalm. agrarji 62.25 bl., 7% pos. DHB 78.50—80 (79.50), 7% stab. pos. 78 bl. (78). — Delnice. Priv. igrarna banka 233—234 (235, 233).

POZIV UVOZNIKOM ITALIJANSKEGA BLAGA

Na podlagi sklepa g. finančnega ministra, objavljenega 12 .t. m., se pozivajo uvozniki italijanskega blaga, da morajo poravnati svoje zadevne dolgove z vplačili v kliring in sicer 30% v 15 dne, to je do 27. t. m., ostanek 70% pa v dveh mesecih oziroma do 12. febr. 1936. Ker poteče 27. t. m. rok za vplačilo 30% dolga na italijanski kliring Narodne banke se v zvezi z navedenim sklepom vnovič pozivajo uvozniki italijanskega blaga, naj plačajo 30% svojega dolga za uvoženo italijansko blago na italijanski kliring, ker je to nujno potrebno, zaradi poravnave terjatev jugoslovanskih izvoznikov blaga v Italijo. Uvoznike, ki ne bi ravnali v smislu navedenega sklepa, bo Narodna banka prijavila finančnemu ministru, naj proti njim odredi določbe o kazenskih sankcijah. (Iz Nar. banke kraljevine Jugoslavije.)

Odobren odlog plačil. Kmetijsko ministrstvo je odobrilo Posojilnemu in hranilnemu društvu pri Sv. Emi odlog plačil za 5 let od 2. novembra dalje za stare terjatve do 26. junija, obrestna mera znaša 2.5%; nadalje Kmečki hranilnici in posojilnici v St. Rupertu pri Mokronogu r. z. z n. z. za 6 let od 24. oktobra dalje, za terjatve nastale do 19. marca 1934, obrestna mera 2.5%.

Vpisi v zadružni register: Gospodarska zadruga v Domanjšovcih r. z. z o. z, Dom Ilirija v Planici r. z. z o. z., Vodovodna zadruga v Otočah r. z. z o. z. (načelnik Grobovšek Franc, posestnik v Otočah).

Znižanje najemnin za skladišča na žel. postajah

Z ozirom na zahteve transportantov in zato, da bi bilo omogočeno boljše izkoriščanje železniških ležarinskih prostorov, se bodo s 1. januarjem znižale zakupne cene za odprta železniška skladišča razen za pristaniške postaje za 40—50 odstotkov. Od navedenega datuma znižane cene veljajo za ona železniška skladišča, ki se bodo od tega dne dajala v zakup strankam. Za že izdana skladišča bodo veljale stare zakupne cene do poteka pogodbe in sicer v primeru, če je zakupna pogodba zaključena za manj kot leto dni. One zakupne pogodbe, ki so zaključene na daljšo dobo kot leto dni, se morejo pasluževati ugodnosti tedaj, če se pogodba odpove in sklene nova pogodba. V takem primeru se računa zakupnina od dne odpovedi pogodbe po starih cenah, od dne sklenitve pogodbe pa po novih zakupnih cenah. Nadaljna obvestila in pojasnila se dobe pri železniških ravnateljstvih.

Potrjena poravnava: Pleteršek Ludovik, trgovec v Šmartnem v Rožni dolini za 50%, plačljivo v 10 mesečnih obrokih.

Pametna uredba

Bruselj, 26. dec. AA. Agencija Belga poroča, da bo vlada te dni objavila uredbo o ustanovitvi osrednje uprave za hipotečni kredit. Nova ustanova bo nadzorna oblast za vse zavode v državi, ki podeljujejo hipotečne kredite. Skrbel bo tudi, da koordinira delo na tem važnem finančnem polju.

Sport

Z našimi smučarji na olimpijado

Udeležba Jugoslavije na IV. zimskih olimpijskih igrah je naša dolžnost. Kajti v Garmisch-Partenkirchenu bo v času od 6.—16. februarja 1936 zbrana smučarska elita 28 narodov sveta. In tu naj bi Jugoslavija manjkala? Nikakor ne! Zato je naša dolžnost, da podpremo akcijo, ki stremi za tem, da bo naša država v vsakem pogledu častno zastopana v tej najtežji in največji mednarodni konkurenci.

Jugoslovanska zimskosportna zveza je napravila vse, istotako tudi naši fantje-tekmovalci, da bi bil uspeh čim častnejši. Imamo dva prvovrstna trenerja: enega Norvežana in enega Finca, začetkom januarja pa dobimo še specijalista za slalom in smuk v osebi Avstrijca Harrerja. Naši fantje-olimpijci so že od poletja v ostrem treningu, da bi čim častneje odrezali v tej izredno hudi borbi. Zato je edino pravilno, da jim vsi pomagamo do uspehov, ki jih hočejo doseči in ko so za naš mladi sport potrebni.

Smučarji nas doslej — kakor vemo — še nikdar niso nadlegovali zaradi kakih podpor. Sedaj pa stopajo pred nas s prošnjo, da jim pomagamo. Saj ne zahtevajo več od nas kakor to, da jih dne 12. januarja 1936 o priliki dinarskega dne podpremo vsaj z enim dinarjem. Kdor pa količkaj more, naj kupi za 5 Din lep spominski znak — smuči s petimi olimpijskimi krogi. — Torej, stori svojo dolžnost!

•

Smučarski klub Ljubljana priredi pod vodstvom zveznega smučarskega učitelja g. Jeleniča brezplačen smučarski tečaj za začetnike, tudi neorganizirane smučarje. Zbirališče in pričetek tečajev dne 27. decembra ob 15 pri Čadu pod Rožnikom.

Smučarski klub Ljubljana razpisuje za dan 6. januarja 1936 v Ljubljani mladinsko in damsko tekmo s startom in ciljem pri vili Rožno jezero pod Streliščem pod Rožnikom ob 10. Mladina tekmuje v treh kategorijah, in sicer: I. do 14. leta na progi 2 km; II. od 14. do 16. leta na progi 3 km, in III. od 16. do 18. leta na progi 4 km. Dame tekmujejo na 3 km. Prvi v vsaki kategoriji prejme praktično darilo in diplomo, drugi in tretji pa diplomo. Start je dovoljen vsem smučarjem. Prijavnine ni. Prijave do 4. januarja v trgovini Gorec pri g. Kürnerju ali pa v trgovini Sport-Kmet ter v gostilni Strelišče eno uro pred startom.

Smučarski klub Dovje-Mojstrana priredi za svete Tri kralje in pravoslavni božič smučarske tečaje za začetnike in že izvežbane pod vodstvom zveznega učitelja. Pristop in odstop vsak čas mogoč. — Za zimske smučarje-planince so letos mogoče vse ture ne le v triglavskem pogorju, temveč tudi na sončni logi v Karavankih in bo pot iz Rožce preko Mlince v Mojstrano na novo markirana. Obeta se krasno vreme in vsak smučar najde v razsežnih smučiščih sebi primeren teren.

Smuški tečaji Smuškega kluba Celje. Kakor že javljeno, se vršita meseca januarja 1936 pod okriljem Smučarskega kluba Celje dva smuška tečaja za začetnike, turne vozače in tekmovalce. Prvi tečaj se vrši od 6. do 13. januarja na Smrekovcu, znanim prelepim smuškim svetom v bližini mozirskih planin. Ta tečaj je namenjen samo izvežbanim smučarjem ter za one, kateri mislijo svoje klubske barve na raznih tekmah uspešno zastopati. Torej specielni turni tečaj ter za slalom in smuk. Odhod iz Celja se vrši 6. januarja 1936 z jutranjim savinjskim vlakom ob 7.30 preko Mozirja (avtobus) do mozirske koče (tri ure), od tu lahka tura do koče na Smrekovcu, kjer postreže znani oskrbnik Ivan z okusno večerjo, katera da z dobro hrano najboljše izpričevalo. Celodnevna oskrba z prenočnino v kurjenih sobah stane 35 Din za osebo. Prijavnina za tečaj 100 Din. Krasni izleti v okolici mozirskih planin in Smrekovca, skakalnica, solnce in izboren prašič, dobra oskrba in prijetna družba — kdo ne bi hotel biti zraven? — Kdor se pa na smučeh ne čuti prav domačega, lahko obiskuje drugi tečaj od 12. do 19. januarja na Sv. Planini nad Trbovljami. Odhod iz Celja v nedeljo 12. januarja z jutranjim vlakom ob 6.50 do Trbovelj. Od tu z avtobusom do vznožja Sv. Planine, kjer bodo nosači za prenos prtljage in smuči na razpolago. Lahka poldrugo urna hoja pelje do novozgrajenega hotela »Ana« na Sv. Planini, kateri odgovarja vsem zahtevam tudi najbolj razvajenega smučarja. Oskrba je zelo dobra in stane z prenočnino 30 Din dnevno. Prijavnina za tečaj 100 Din. Teren je kakor nalašč za začetnike. Pa tudi izvežban smučar najde odlična smučališča in krasne ture. Sijajni razgled proti Triglavskem pogorju in Savinjskim in Kamniškim Alpam itd. Prijave za prvi tečaj sprejema g. Erwin Gračner do 4. januarja 1936, za drugi tečaj pa g. Edvard Paidasch oba v Celju. Imenovanim je tudi poverjeno vodstvo tečajev. Kdor je že enkrat obiskal kak tečaj Smučarskega kluba Celje ve, da se na točno izvedbo učnega načrta energično gleda, temu primerni so tudi napredki ob koncu tečajev. Seveda se tudi zabava v dolgih večerih ne zanemarja, smučanje in nepozabni večeri v koči so spadala skupaj. Kdor hoče preživeti zimo v vsej njeni krasoti in prelepoti naših krasnih dni, naj obiskuje tečaje Smuškega kluba Celje, ostali mu bodo v najlepšem spominu.

Mladina se zbira okoli JRZ

Belgrad, 26. dec. m. Tajništvo JRZ je obvestilo vse svoje krajevne organizacije o zadnjem sklepu izvršilnega odbora te stranke ter jih pozvalo, da store vse potrebno, da se vrste še bolj okrepe. Tajništvo JRZ dobiva od krajevnih in okrajnih organizacij vsak dan tudi obvestila, s katerimi te organizacije odobravajo stališče, ki ga je zavzel izvršilni odbor JRZ ter izjavljajo, da se strinjajo tudi z vodstvom državnih poslov.

Belgrad, 26. dec. »Slovenski jug«, glasilo dijakov Jugoslov. radikalne zajednice, piše, da je bil nedavno tega ustanovljen v Belgradu klub dijakov JRZ in da je po izvedbi te organizacije prišlo do ustanovitve podobnih društev na vseučiliščih v Zagrebu in Ljubljani, ki bodo delovala v popolnem soglasju z belgrajsko organizacijo. V Zagrebu je bil ustanovljen klub akademikov Jugoslovanske radikalne zajednice »Slovenski jug«, na vseučilišču v Ljubljani pa so bile priprave za organizacijo dijakov JRZ izvedene v sporazumu in skupno s predstavniki akademskih društev bivše SLS, »Danice« in »Zore«, in reperzentantivnega društva »Akademske zveze«, s katerimi se je vršil v navzočnosti belgrajskih in zagrebških delegatov tudi skupen sestanek. S tem v zvezi piše zadnji »Slovenski jug«:

Glede dijaških društev v Ljubljani je zanimivo, da so dijaška društva na ljubljanskem vseučilišču čisto kulturna, da pa so navzlic temu vendarle politično naslonjena na programe posameznih strank. Zato bo s političnega stališča mimo svojega kulturnega dela in programa, ki ga obsegajo štatuti JRZ, to prvi čisto politični klubi dijakov na vseučilišču v Ljubljani.

Organizacija dijakov JRZ na vseučiliščih v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani je s tem dograjena. Odziv dijakov in akademska borbenost, s katero so sprejeli ideje in program JRZ, nam daje najboljše upe, za uspešno in trajno delo.

Mrlič v Bistrici

Danes okrog pol 12 so se pri mostu, ki vodi iz Homca v Radomlje, igrali otroci ob strugi Bistrice. Ko je prispel mimo g. Metod Jerman, so mu otroci dejali, da leži v strugi Bistrice ali srnjak ali pa človek. Sami si tega niso mogli natančneje ogledati, ker niso mogli v vodo. Zato je odšel Metod Jerman v mlin g. Nastrana ter si tam izposodil visoke gumijaste škornje in stopil v mrzlo strugo Bistrice. Še predno je prispel do svojega cilja, mu je zastalo srce. Pred njim je ležal mrlič. Ni dolgo pomišljal. Potegnil je moža iz struge, nakar so takoj obvestili orožnike v Mengšu. Mož, ki je mrtev ležal v vodi, je srednje velik, oblečen v delavsko obleko, bil je bos. Na njemu ni bilo drugače opaziti nobenih poškodb, le na glavi je imel prerezano kožo od desnega očesa do sredine lobanje, ne da bi bila lobanja poškodovana. V njegovi obleki so našli denarnico z 52 Din.

Ob 2 popoldne so prispeli mengeški orožniki, ki bodo ugotovili, ali se je zgodil zločin, samoumor ali nesrečna smrt. Mrliča so prepeljali v mrtvašnico na Homec. Doslej še niso ugotovili identitete.

Izzival je svojo smrt

Maribor, 26. decembra.

V Stopnem pri Makolah je prišlo pred prazniki do usodnega poboja. Pri posestniku Štefanu Lepeju je bil na obisku Anton Španinger iz Rač. Ko sta se oba nahajala v hiši, je prišel na dvorišče vinjen posestniški sin Franc Babšek iz Stopnega ter začel izzivati: Aufbiks, kri v luft, čreva na plot, pridite ven, da vas vse pokoljem!« Ker izzivanje le ni prenehalo je prišel Lepej Štefan iz hiše ter vprašal Babšeka, kaj prav za prav hoče. Ni pa še dobro vprašanja izgovoril, ko je navalil Babšek na njega z nožem v roki ter mu zadal 7 cm dolgo rano na roki. Nato je prišel iz hiše tudi Španinger, proti kateremu se je Babšek obrnil ter ga udaril z ročajem noža po glavi. Lepej je medtem, ko sta se Babšek in Španinger ruvala, skočil v kolarnico ter se vrnil z dvema koloma. Enega je dal Španingerju in oba sta parkrat udrihnila po Babšeku. Pognala sta ga v beg, nato pa sta se vrnila v hišo. Babšek pa je na poti proti domu zaradi zadobljenih udarcev omedlel. Našle so ga neke ženske, ki so ga zavlekle v Lepejev hlev, kjer je ležal v nezavesti do drugega dne. Potem so ga odpeljali domov, kjer pa je kmalu umrl. Od udarcev mu je počila lobanja, kar je povzročilo smrt.

Kanarčki so tekmovali

Ljubljana, 25. dec.

Kakor vsako leto, tako je Društvo za varstvo ptic tudi letos priredilo svojo razstavo žlahtnih kanarčkov, in sicer tokrat na ženskem oddelku učiteljišča. Čisti dobiček te vzorno urejene razstave je namenjen za prehrano lačnih in prezebajočih ptic v Tivoliju in drugod, kjer ima društvo postavljene svoje krmilnice.

Razstavo je društvo otvorilo na božični dan pod vodstvom predsednika društva g. **Franckija** in drugih članov odbora. Razstavljenih je okoli 180 ptičkov, izmed katerih jih je 120 tekmovalo. Krmežljavo vreme teh dni tudi kanarčkom kar ni moglo ogreti srca. Namesto zvonkih, veselih pesmi se jim trgajo iz grla glasovi, podobni polglasnim vzdihom. Le od časa do časa zazveni v tišino razigran trilerček, ki pa takoj spet zamre. Ob tem neraspoloženju krilatih pevcev je razumljivo, da je bil letos tudi rezultat tekmovanja dokaj slabši kot druga leta. Tekmovanje se je vršilo oba dneva pred otvoritvijo razstave. Tekmovali sta dve skupini. V prvi skupini so bili letos vzgojeni kanarčki, v drugi skupini pa starejši kanarčki. Prvo nagrado v obliki zlate kolajne in lovorjevega venca, ki je prehodno darilo, so sodniki gg. Kelnarič, Sever in Gojznikar prisodili g. D o b r a v c u iz Celja. Drugo nagrado je dobil g. Bitenc, tretjo g. Šušteršič, četrto g. Omahen, peto g. Puh, vsi iz Ljubljane. Pri tekmovanju druge skupine, starejših kanarčkov, je odnesel prvo nagrado g. M a g d i č iz Zagreba, drugo nagrado g. Golob, tretjo g. Francki in četrto g. Bitenc, vsi iz Ljubljane. Razen nagrajencev, ki so dobili kolajne, je bilo odlikovanih še več ptičkov z diplomami.

Razstava je bila izpopolnjena s kletkami in krmo za ptičke. Član društva g. Jugovič je razstavil več kletk, ki so narejene po načrtu društva in so zelo praktične in priporočljive za gojitelje. Več ličnih kletk je razstavila tudi tvrdka Stupica. Trgovina s semeni Sever pa je razsavila najrazličnejšo krmo, s katero je moči utešiti glad najrazvajenejšim ptičjim želodčkom.

Ker je, kakor že poudarjano, čisti izkupiček razstave namenjen za prehrano lačnih ptičkov, za katere društvo očetovsko skrbi že dolgo vrsto let, obisk razstave toplo priporočamo vsem!

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne **»Franz-Josef grenčice«.**

Katoliški božič v Belgradu

Belgrad, 26. dec. m. Katoliške božične praznike so kakor običajno vsako leto tudi letos belgrajski katoličani praznovali kar najslovesnejše. Po vseh cerkvah se je darovala polnočnica, katere se je udeležilo veliko število belgrajskih katoličanov. Največja udeležba je bila pa prav gotovo v cerkvi Kristusa Kralja, kjer računajo, da je bilo zbranih pri polnočnici v cerkvi, na dvorišču in v Krunski ulici do 4000 vernikov.

Paul Bourget umrl

Pariz, 26. dec. Tukaj je ob 215 ponoči umrl Pavel Bourget, francoski pisatelj in član francoske akademije.

72 letnica Lj. Davidovića

Belgrad, 26. dec. m. Predsednik bivše demokratske stranke Ljuba Davidovič je včeraj v krogu svojih prijateljev obhajal 72-letnico svojega rojstva. Jutri dopoldne bo odptoval v Skoplje, kjer bo imel s svojimi pristaši konferenco.

Zločinska kronika

Newyork, 26. dec. AA. Stefani poroča, da je guverner newyersejske države odložil smrtno obsodbo nad Hauptmannom za 30 dni.

Newyork, 26. dec. AA. Iz Hollywooda poročajo, da je policija preiskala vse okolnosti smrti filmske igralke Tamle Tid in dognala, da je postala žrtev neznanega morilca. Policija izključuje samoumor. Po njenem mnenju je igralko ubil mladenič, ki so ga videli pred njeno smrtjo v njeni družbi. Policija je zaslišala tudi njenega bivšega soproga in več drugih oseb, ki so sodelovale skupno z umorjenko na neki gostiji.

Čikago, 26. dec. AA. Skupina gangsterjev je vdrla v neko trgovino in se polastila blagajne. Ker je pa niso mogli spraviti na svoj avto, so po telefonu naročili pri nekem prevozniku tovorni avto in nanj naložili blagajno, šoferja postavila na tla in nato s tovornim avtomobilom in blagajno pobegnili neznano kam.

Newyork, 26. dec. AA. Detektiv John Roggers, ki se mu je omračil um, je z revolverjem ustrelil svojo ženo in dva otroka, nato pa samega sebe.

DROBNE

Madrid, 26. dec. AA. Zaradi neprestanih nalivov so nastale v mnogih pokrajinah hude poplave. Posebno hudo sta prizadeti mesti Santa Vera in Sevilla.

Praga, 26. dec. AA. ČTK poroča, da so na Češkoslovaškem meseca novembra prodali 499 avtomobilov (lani 623) in 208 motociklov (lani 103). Te številke veljajo samo za novo zgrajene avtomobile in motocikle in ne kažejo slike o trgovini s starimi motornimi vozili.

»**Oprostite, ali stanujejo tukaj Čobelovičevi?**«

»Ne; pač pa v prvem nadstropju stanuje gospod Čobe, v drugem pa gospa Lovič.«

»Aha, morda sta se ločila.«

„Učiteljski tovariš“, učiteljstvo in naše ljudstvo

»Učiteljski tovariš«, glasilo takozvanega »naprednega« učiteljstva z jako čudno in pestro zgodovino, že nekaj časa obupno zavija oči zaradi nekega dozdevnega preganjanja učiteljstva, ki ga faktično nikjer ni in živ krst o njem nič ne ve. Mnogo glasnejši so še gg. »napredni« učitelji na svojih zborovanjih, ki imajo napol uradni značaj, ker imajo namreč za tisti dan šole prosto. Tam — kakor smo poučeni — uganjajo prav hudo demamogijo in pridno hujskajo na vse strani.

Konstantiramo, da ta gospoda ni našla ne ene besedice obsodbe ne v svojem naprednem glasilu in ne na svojih še naprednejših zborovanjih, ko so bili brez najmanjše krivde pregnani daleč iz slovenske zemlje najznačajnejši slovenski učitelji, kakor Grad, Erjavec, Kokalj, Peček in dr.

Ugotavljamo drugič, da ti gospodje niso niti mrdnili, ko je bilo kruto preganjanih nešteto drugih najboljših slovenskih učiteljev, kakor Grad starejši, Strukelj, Lužnik, Jaklič, Kopriva, Lampe, Petelin, Prijatelj, Rottovi itd. itd. in sta dve, to je Hafnerjeva in Slapšakova položili celo svoje mlado življenje na oltar tiste JNS, katere najstrastnejši priganjači so bili ravno nekateri učitelji.

Ugotavljamo tretjič, da je največ podlih denuncijacij proti najodličnejšim našim možem izšlo ravno iz učiteljskih vrst, a da vsa JUU z vsemi svojimi organizacijami, odseki, pravilniki, listi itd. itd. ni storila ničesar, da bi te grdobije preprečila. Obratno, ko je g. Erjavec nastopil proti denuncijanstvu, je bil iz JUU — izključen, a sedaj to izključitev opravičujejo z raznimi formalnostmi.

Ugotavljamo četrtič, da zgodovina slovenskega učiteljstva ne pozna bolj temne dobe, kakor je bila 1932—1934, ko je divjala po Sloveniji JNS, a da skoro ni bilo niti enega odbora te stranke, v kateri ne bi sedel tudi učitelj, in da so učitelji predsedovali vsaj polovici volivnih komisij pri nepozabnih volitvah leta 1933. in 1935.

Svetujemo »Uč. tovarišu«, JUU in njenemu predsedniku, da se nekoliko zamislijo v ta neizbrisna dejstva.

Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno rabo pol kozarca naravne

Franz-Josefove

grenke vode, zavžite na tešče, z lahkoto doseči izpraznenje črev in urejeno delovanje želodca. **Franz-Josefova** voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

»**Koliko si star, fantek?**«

Pet let; ampak mamica pravi, če bom vsako jutro lepo pridno pojedel ves mlekec s kruhom, da bom na prihodnji rojstni dan že 6 let star.

Novi ljubljanski župan in mestno uradništvo

Ljubljana 26. dec.

Ob nastopu novega mestnega župana ljubljanskega g. dr. J. Adlešiča se mu je poklonilo v prvi vrsti mestno uradništvo in nastavljenstvo. Mestni župan je v županski sobi v torek najprej prevzel posle, pri čemer so poleg župana bili navzoči tudi dr. Ravnihar, profesor Jarc, direktor Jančigaj in šef knjigovodstva g. dr. Rant.

Po prevzemu poslov se je novemu županu poklonilo predstavništvo Zveze magistratnih nastavljencev s predsednikom, direktorjem g. Jančigajem na čelu. Poleg njega so bili v predstavništvu še podpredsednik g. Vovko, za mestne uradnice gdč. Spinnerjeva prof. Mole, g. Blažič za mestne delavce in g. Oblak za nižje uslužbence.

G. direktor Jančigaj je nagovoril mestnega župana ter je med drugim izjavil:

»Prepričani smo, da nam Vaš prihod prinaša danes tako redko pravičnost in objektivnost. Mislim pa, da je v teh lastnostih že tudi zapopadena Vaša naklonjenost našim težnjam in prošnjam, ki streme za tem, da se materijelno stanje ne poslabša in da se ublaže razne trdote zak. v mest. uslužbencih in drugih predpisov, ki ogrožajo naš materijelni položaj. V tem oziru prosimo Vas še posebej Vašega prijateljstva in podpore, ker sami veste, da je dobro situiran nameščenec tudi dobra opora svojega gospodarja in da nikdar ne more zaiti na stranpota.«

Župan dr. Adlešič je v svojim odgovoru izrazil svoje veselje, da ga prihaja pozdravit mestno uradništvo, med katero prihaja kot prijatelj med prijatelje in ne kot šef med podložne. Prosi pa mestno uradništvo naj bo v svojem poslovanju absolutno korektno. On nastopa svoje mesto v težkih razmerah, vendar pa bo skušal dosedanji sandard mestnega uradništva vsaj ohraniti, zato pa pričakuje od uradništva zvestobo za zvestobo ter da ga uradništvo v njegovem prizadevanju podpre.

Za tem je župan sprejel vse načelnike posameznih uradov, to je direktorja Jančigaja, dr. Rupnika, dr. Rusa, dr. Letnarja, direktorja inž. Prelovška, dr. Ranta, dr. Pestotnika, prof. dr. Moleta, dr. Kodreta, dir. inž. Sonca, dir. inž. Bartla, dr. Brileja, dir. Šapljo, vodjo vojaškega urada Hojana, ravnatelja pomožnih uradov g. Šebenika, vodjo mestne zastavljalnice Medika in g. Grasselija.

Direktor Jančigaj je nagovoril v imenu zbranih načelnikov mestnega župana, pri čemer je razvijal naslednje misli:

Sprejmite naše iskreno, odkritosrčno zagotovilo, da Vas bomo v Vašem težkem delu, ki je le malo zavidanja vredno, z vsemi silami in močmi podpirali. Gospodarska depresija in druge okolnosti so ustvarile težak položaj in napeto razmerje tudi v našem mestu. Če je uradnik že v normalnih razmerah primoran opustiti vsak birokratizem in kot služabnik ljudstva oziroma naroda upoštevati pravično vse želje naroda, mora danes vršiti svoj posel naravnost s požrtvovalnostjo in s tenkim sluhom prisluškovati vsakemu pulzu prelivajočega se mestnega življenja. Zato mora biti v današnji gospodarski in moralni desorientiranosti kardinalna zahteva, katero ste Vi v svojem nastopnem govoru tako lepo poudarili objektivnost in pravičnost. Vse to delo pa naj bo zgrajeno poleg tega na medsebojnem zaupanju šefa napram nameščencem, ki je podlaga vsemu ustvarjanju in veličini.

Tudi pri nas se je pričeto javljati mišljenje naših bratov z juga, da naj bo v komunalni upravi uradnik samo mehaničen aparat brez vsake iniciativnosti. Pri nas, kjer nimamo importiranega uradništva in smo sinovi naroda, iz katerega smo izrastli, to mnenje ne bo zamoglo dobiti tal in mora biti uradnik z občinsko upravo vred motor in iniciator komunalnega dela.

Vi, visoko spoštovani gospod župan bodete z Vašim visokim čutom esteta in umetniškega razumevanja, naš vodnik pri olepšanju Ljubljane na zunaj, z Vašim demokratskim čutom in socialnim mišljenjem pa preobrazitelj na znotraj.

Enako kakor delegaciji Zveze magistratnih nastavljencev je g. župan odgovoril tudi delegaciji načelnikov z zagotovilom, da bo vedno branil interese mestnih nastavljencev na katere računa, da mu bodo pomogli v njegovem trudu za razvoj in napredek naše bele Ljubljane.

Ljubljana med božičnimi prazniki

Ljubljana, 26. dec.

Letošnje praznovanje božičnih praznikov more delati Ljubljani vso čast. Na tako miren, dostojanstven in svečan način že dolgo mismo proslavili Kristusovega rojstva. Vedno, kadar je več praznikov skupaj, smo se bali, da jih ne bi oskrunilo karkoli in skoraj vedno smo morali poročati o raznih žalostnih dogodkih, ki so se med prazniki pripetili. Letos k sreči tega ni treba, zakaj policijska torba je ostala med prazniki skoraj prazna, kronika nesreč pa je skrajno pičla. V Ljubljani so vse tri dni božičnih praznikov ni pripetila niti ena nesreča, celo noben smučar ali drsalec se ni ponesrečil. Po dolgih letih je bil letošnji sveti večer tudi prvi, ki je bil brez požara v mestu. Radi božičevanj in slavij se je namreč doslej redno dogajalo, da je na sveti večer kje gorelo.

Prelepo je bilo na božičnicah po raznih ljubljanskih cerkvah. Cerkve so bile vse slavnostno razsvetljene, nekatere pa so se postavile s pravo iluminacijo. Povsod, kjer so darovali božičnico, povsod so bile cerkve nabito polne in povsod so pevski zbori z ubranim petjem spremljali službo božjo. — Krasno je bilo na pr. petje v stolnici, pa tudi po drugih župnih cerkvah in po nekaterih podružnicah. Letošnje božične praznike so Ljubljančani na vso moč romali v novo leseno cerkvico sv. Družine v Mostah, ki je bila blagoslovljena preteklo nedeljo. Ob polnočnici je bilo toliko ljudstva, da so stali zunaj do ceste, kar na dežju seveda. Celo na sv. Štefana dan dopoldne so stali ljudje pri sv. maši zunaj do ceste. Saj je lesena, a ljubka cerkev sama podobna jaslicam, zato ni čudno, da so se je ljudje tako oklenili. — Razveseljivo je, da skrajno slabo vreme ni oviralo vernikov, da ne bi šli k polnočnici.

Nezadovoljni pa so bili smučarji in drugi zimski sportniki. Gosta megla je privabila dež in v noči od 23. na 24. je tako lilo, da je bila drugi dan, to je tik pred božičem, po mestnih ulicah ena sama mrzla brozga, sneg po pobočjih bližnjih hribov pa skrajno neuporaben za zimski sport. Sportniki, ki so šli na Gorenjsko ali na Dolenjsko, niso bili tudi nič zadovoljni, razen tistih, ki so šli prav visoko v planine.

Upajmo, da je bilo v Ljubljani letos le malo takih, ki bi tudi na božične praznike stradali in zmrzovali, saj so razna dobrodelna društva, mestna občina in banovina storile vse, kar so mogli, da olajšajo bedo vsaj za praznike. Za letošnje praznike naj velja torej čast in praznovanje vsem, zlasti ljubljanskemu prebivalstvu.

⊙ **Pripravljalni odbor kluba občinskih svetnikov JRZ v Ljubljani vabi vse občinske svetnike, člane JRZ, na ustanovno sejo, ki bo danes v petek.**

Poroka mladega sportnega para. Včeraj dopoldne sta se v trnovski cerkvi poročila znani sportni delavec in sedanji profesor gimnastike v Splitu g. Drago Ulaga ter gdč. Lička Brecljeva, hčerka dr. A. Breclja, zdravnika v Ljubljani. Poročil ju je župnik g. F. S. Finžgar, maševal pa je g. prof. Terčelj. Za priči sta bila nevestin brat dr. Marjan Breceli ter jeseniški odvetnik dr. Aleš Stanovnik. Ženitovanje je bilo v ožjem družinskem krogu. Mlademu katoliškemu paru naše iskrene čestitke!

⊙ **O razširjenju pokojninskega** zavarovanja in o osnutku novega trgovskega zakona bo drevi ob 8 govor v dvorani Pokojninskega zavoda (Gajeva ul.). Vse člane in članice društva Združenih zasebnih in trgovskih nameščencev toplo vabimo, da se udeleže tega važnega sestanka.

⊙ **Zadnja pot dr. Eda Šlajmerja.** Zadnji sprevod pokojnega primarija in uglednega zdravnika dr. Šlajmerja je bil na Sveti dan ob 3 popoldne iz njegove vile v St. Vidu. Čeprav je pokojnik v oporoki odklonil vsako svečanost pri njegovi zadnji poti, vendar se njegovi prijatelji niso mogli vzdržati, da bi mu ne poklonili cvetja ter drugače počastili pokojnika. Kljub skrajno slabemu vremenu je bilo pri pogrebu ogromno občinstva. Bansko upravo je zastopal načelnik dr. Majer in drugi odličniki, vojaške oblasti generala Nedeljkovič in Jovanović, mestno občino ljubljansko župan dr. Adlešič, Zdravniško zbornico dr. Tičar, Slovensko zdravniško društvo predsednik dr. Meršol, Trgovsko bolniško društvo predsednik Klinar in primarij »Šlajmerjevega doma« dr. Kramerič itd. Pred hišo žalosti se je v imenu zdravniških tovarišev poslovil dr. Meršol. Vojaška godba je v sprevodu igrala turobne koračnice. Pokojniku ohranimo blag spomin!

⊙ **Božičnica v Mestni ubožnici.** Po svoji lepi navadi je mestna občina tudi letos priredila onemoglim starčkom in starkam na sv. večer ob 5 popoldne v mestnem zavetišču prisrčno božičnico, ki so se je udeležili poleg starčkov in stark tudi g. mestni župan dr. Adlešič, g. podžupan dr. Ravnihar, oba s svojima soprogama, dalje obč. svetnik kanonik dr. T. Klinar, mestni fizik dr. Rus in drugi. V obednici zavetišča je bilo postavljeno lepo okrašeno božično drevo. Mestni župan dr. Adlešič je imel zbranim onemoglim lep božični govor, v prisrčnem govoru pa se mu je odzval neki oskrbovanec zavoda. G. župan je obiskal slehernega oskrbovanca ter vsakemu moškemu podaril malo božično darilo: zavojček tobaka, gospa županja pa je sleherni ženici v zavodu podarila zavojček sladkorja. Oba, župan in županja, sta voščila slehernemu srečen božič. Oskrbovanci so dobili seveda za praznike tudi priboljšek v hrani.

⊙ **Nagla smrt.** Na Sveti dan zjutraj so ljudje našli v hlevu na Poljanski cesti 55 mrtvega 53 letnega Josipa Zupančiča, delavca iz Štepanje vasi. Na lice mesta je prišla policijska komisija, ki je ugotovila, da je Zupančiča zadela srčna kap. Na sveti večer se je Zupančič še udeležil božičnice v mestni ogrevalnici, nato pa je odšel spat v omenjeni hlev. Pokojni Zupančič je bil vdovec. Truplo je policija dala prepeljati v mrtvašnico.

Božič v Mariboru

Božični prazniki so nam v Mariboru potekli v duhu lepih starih tradicij. Bili so precej živahni in razgibani vendar pa brez večjih razburljivih dogodkov. Maribor je preživljal praznike po večini v mestu in še ono, ki so kljub vsem vremenskim napovedim tvegali pohod na Pohorje, so se na Štefanovo pokazali zopet v mestu. Topli jug je prekrižal mladini vse lepe načrte. Kakor marca mesca, tako toplo je sijalo sonce, vmes se je tu in tam zopet pool lačilo ter je naletaval topel dež, ves čas pa je pihal vroč južni veter, da so se ljudem zdeli zimski plašči skoraj odveč kljub velikim kupom snega, s katerimi so zabasane še vse ulice. Kar vidoma je ginil sneg pod dihom južnega vetra. Na Pohorju in Kozjaku, kjer je še pred nekaj dnevi bilo snega do dveh metrov na visoko, so se danes že na prisojnejših mestih kazala gola rebra. Smuk je dobesedno splaval po vodi, na veliko žalost smučarjev pa tudi oskrbnikov pohorskih postojank. — Zato pa so sprejeli s tem večjim veseljem toplo vreme revnejši stoji, ki so s strahom zrli v letošnjo zimo. Spričo takih vremenskih tegob so potekli prazniki mnogo živahnejše, kakor bi bili sicer. Mlad na pa tudi starejši letniki, ki bi se bili sicer raztepli na smučeh po okoliških vrhovih, so bili navezani na mesto in tako so bile ulice neobičajno živalne, vsi lokali pa prenapolnjeni. — Prav lepo so minili prazniki tudi v duhovnem oziru. Vsa mariborska svetišča so bila zelo dobro obiskana, polnočnicam v vseh mariborskih cerkvah pa so prisostvovale ogromne množice ljudstva. Prav tak naval je bil tudi na božični dan k slavnostni pontifikalni sv. maši, ki je je ob veliki asistenci opravil v stolnici prevzvišeni vladika dr. Tomažič.

•

□ **Žetev smrti** je bila med prazniki v Mariboru obila. Umrli so v bolnišnici: 21 letni rejenec Fras Franc iz Št. Jurja; 25 letin narednik 32 art. polka Vojin Rodič; 51 letna Marija Šturm, soproga šolskega sluge; Marija Markun, 68 letna soproga vpokojenega strojevodje. V Rajčevi 10 je umrl strojevodja v p. Anton Omelko; v Dalmatinski 10 je umrl vpokojeni železniški uradnik Ivan Zielina. V Košakih 93 je umrla v visoki starosti 83 let zasebnica Marija Petauer. Svetila jim večna luč!

□ **Opešal in zmrznil.** V Jelenčah pri Jarenini so našli ljudje na travniku neznanega, približno 60 let starega beračа, ki je opešal pomoči ter v hudem mrazu zmrznil. Pri njem so našli nekaj slanine, moke in soli, pa nobenega dokumenta, po katerem bi se lahko sklepalo, od kod in kdo je. Orožništvo vrši sedaj poizvedbe.

Na sveti večer ga je povozil vlak

Mirna, 25. decembra.

Na božični večer se je zgodila v Mirni težja železniška nesreča. Vlak, ki vozi zvečer iz Trebnjega v Št. Janž, je povozil g. Koželja, trgovčevega sina iz Mokronoga. Nesrečni fant je na mirenski postaji izstopil, ker je pomagal nekomu nesti kovčege. Medtem pa je vlak pričel voziti iz postaje. Fant je stekel za njim in skočil na vagonsko stopnico. Toda zaradi snega je bila stopnica spolzka in fantu je spodrsnilo. Padel je tako nesrečno pod vlak, da mu je le-ta odrezal nogo v kolku in roko v ramenu. V njegovo nesrečo pa tega nihče ni opazil. Tako je moral ležati dve uri v snegu in kri mu je curkoma tekla iz ran. Šele ljudje, ki so šli k polnočnici, so slišali njegove slabotne klice na pomoč in ga odnesli na postajo. Prepeljali so ga z avtomobilom v bolnišnico, vendar skorajda ni nobenega upanja, da bi fant okreval, ker mu je izteklo preveč krvi.

Slomškova družba

Ponovno vabimo na zborovanje »Slomškove družbe«, ki bo v soboto, dne 28. t. m. Pevci inpevke naj se zbero že ob 8 v frančiškanski samostanski pevski dvorani, druge pa vabimo k 9. sv. maši, pri kateri naj se v molitvah spominjajo med letom umrlih članov in članic. Po sv. maši bo zborovanje v unionski beli dvorani, združeno s predavanjem meščansko šolskega ravnatelja Rudolfa Pečjaka, ki si je zbral temo: Občestvena vzgoja. K obilni udeležbi vabi odbor.

† Peter Žmitek

Ljubljana, 26. dec.

V vrste slovensko umetnost ustvarjajočih mož je na dan pred Božičem, 24. decembra popoldne, posegla smrt in utrnila življenje Petru Žmitku. Življenje Petra Žmitka je bilo bogato najlepše vsebine, ki jo življenje sploh more imeti, namreč dela. S svojim delom, skoraj čudežno žilavostjo, s svojim umetniškim darom in svojimi vzgojiteljskimi zaslugami je pokojnik dosegel toliko, da si je ustvaril v slovenski kulturni zgodovini častno mesto. Kdorkoli piše danes ali bo še pisal o nastopu umetniške generacije Jakopiča, Sternena, Jame in tovarišev, ne bo mogel preiti osebno skromnega, toda marljivega in lepoto globoko čutečega umetnika Petra Žmitka. Peter Žmitek je hodil svoja pota, šolal se je ločeno od svojih sovrstnikov in tovarišev, ustvarjal je ločeno od njih, celo njihovemu umetnostnemu idealu se je približal le napol, zakaj imel je drug umetniški cilj, ki se mu je s svojimi umetninami več ali manj približal. V umetniški generaciji, ki je prisegala na impresionizem, na vizionarnost barv in občutja, je bil Peter Žmitek tisti, ki je še najbolj cenil realnost, stvarnost, umetnik, ki je spoštoval barvo in luč že kot dano, česar mu ni treba šele doživljati, ki pa je spoštoval tudi linijo, obliko in predmet sam. Šele s poznejšimi generacijami, ki so nastopile za impresionizmom, je dospelo tako pojmovanje slikarske umetnosti do veljave, seveda na drug način, kakor je to skušal doseči Peter Žmitek. Umetnostni zgodovinar, ki ga bo pravično ocenil, bo moral o njem napisati: pol impresionist, pol realist, toda cel umetnik.

Življenje Petra Žmitka je bilo trdo in težko. Rojen je bil v Kropi (28. IV. 1874) in izvira iz ugledne kroparske družine. Šolal se je na ljubljanski Obrtni šoli (sedanji Srednji tehnični), nato pa je odšel v Petrograd, kjer je obiskoval umetnostno akademijo. Bil je učenec slavnega Repina in vpliv tega velikega mojstra se je vedno poznal, naj je bil Žmitek pozneje znan po svojem nagnjenju k realizmu z nekakšno romantično primesjo. Ko je dovršil petrograjsko umetnostno akademijo, je odšel v Prago, kjer se je nad dve leti šolal in se izoblikoval. Na Dunaju je napravil profesorski izpit, nakar je dobil nameščenje na bivši ljubljanski realki (sedanji I. drž. realni gimnaziji). L. 1918 je postal definitiven profesor ter je služboval do avgusta 1932, nakar je stopil v pokoj. Kot profesor je bil zelo skrben vzgojitelj. Zahteval je od svojih dijakov, da obvladajo risanje in slikanje, z lepopisom seveda, z manj nadarjenimi učenci pa je imel čudovito potrpljenje. Ni zanemaril niti enega svojih dijakov. Dijaki smo imeli tega šegavega, po postavi majhnega moža, z ostrim naglasom, radi. Vedeli smo namreč prav dobro, da so osorne le njegove besede, da pa v njegovem srcu ni zlobe.

Žmitek je razstavljal skoraj na vseh umetniških razstavah, ki so se jih udeležili slovenski umetniki v prvih dveh desetletjih tega stoletja. Dosegel je mnogo priznanja, bil pa je deležen seveda tudi mnogo polemik, ki pa se jih je krepko otepaval ter se celo Ivana Cankarja ni ustrašil. Delal je skoraj do konca življenja. Bil je zelo aktiven član Slovenskega lovskega društva ter je slovel kot lovski ilustrator. Zadnja leta je sodeloval kot risar pri etnografskem muzeju, s svojimi risbami pa je pomagal tudi arheologu dr. W. Schmidtu. Pred tremi meseci ga je mučna bolezen prisilila, da je legel v posteljo, iz katere ni več vstal.

C. Kočevar.

•

Pogreb pokojnika je bil danes iz hiše žalosti na Rimski cesti 2 na pokopališče Sv. Križa. Zadnje poti Petra Žmitka se je udeležilo zelo mnogo občinstva, zlasti umetnikov, profesorjev, posebno s I. drž. realne gimnazije, zastopniki SLD, predstavniki Narodne galerije s predsednikom dr. Windischerjem na čelu in drugi. Pokojniku naj sveti večna luč! Žalujočim bratom in sestram naše iskreno sožalje!

Koledar

Petek, 27. decembra: Janez Evangelist, apostol; Fabiola.

† **Luka Hafner.** Umrl je v Kropi 23. dec. zjutraj 78 let stari trgovec Luka Hafner, oče g. župnika ban. svetnika Jerneja, šol. upravitelja Franca Hafnerja, gostilničarke na Rožniku ge. Tilke Obersne, ge. trgovke Barbke Grošelj (Leše-Prevalje), ge. Kristine Pesjak (Kranj) in g. Mirkota Hafner (Kropa). Nad 50 let se je boril kot žebljarski trgovec, dolgotrajna kriza ga je uničila. Bil je odločen krščanski mož, neomajen v načelih, nezlomljiv v življenjskih bojih. Strogo je vzgajal svojo družino, za katero se je ves žrtvoval. Celo dolgo življenje se je živo zanimal tudi za javne zadeve, stal in se boril v katoliških vrstah, bil ponovno župan, občin. in cestni odbornik itd. Udeleževal se je vseh katoliških, verskih, političnih, gospodarskih i. dr. prireditev. Bil je tudi jeruzalem. romar. Pred 35 leti je skušal svoj obrat presaditi v Bosno (Banjaluka). Železo, delo in boj, neprestane krize žebljarske obrti in politične prekucije so ga izoblikovale v markantno osebnost, poznano daleč okoli. Leta, trpljenje, trgovske izgube, zlasti pa smrt žene Micke roj. Šolar pred 3 leti, so glodale njegovo izredno življenjsko silo in čudil se je sam sebi, zakaj še ne umrje. Želel si je odrešilne smrti in počitka v grobu. Naj počiva v miru in Bog mu bodi plačnik! Pogreb je bil v Kropi na Božič 25. t. m. popoldne.

† **Avguštin Oblak.** V petek, 20. t. m. je umrl v ljubljanski splošni bolnišnici Avguštin Oblak, sodnik okrožnega sodišča v pokoju, ki je bil v nedeljo, 22. t. m. pokopan na vrhniškem pokopališču. Rojen l. 1867 na Vrhniki, je redno končal ljudsko šolo in gimnazijo v Ljubljani, pravne študije pa na Dunaju. Po odlično končanem študiju ni ostal v svoji ožji domovini Sloveniji, ampak je odšel za sodnika v Bosno, zavedajoč se, da ne odhaja v tujino. Približno 40 let je izvrševal sodniški poklic v Bosni. Polovico te dobe je bil starešina pri mnogih okr. sodiščih, drugo polovico svojega službovanja v Bosni pa je preslužil pri okrožnem sodišču v Banjaluki. Ves čas svojega sodniškega službovanja se je izkazal vestnega in dobrega sodnika, držeč se vedno strogo zakonov, kot za sodnika edinega izraza splošnega interesa, in morda mu v resnici niso bila izkazana priznanja, kakršna je zaslužil, toda že to, da je narod, kateremu je služil, znal ceniti njegovo zares vzorno pravičnost, ki je prišla v pregovor, mu je bilo največje plačilo in zadoščenje. Vpokojen pred dvema letoma se je vrnil v svojo Slovenijo, v Ljubljano, da bi v miru preživel zadnja leta svojega življenja, toda izčrpan zaradi dolgoletnega napornega sodniškega dela in zaradi skrbi in žrtev za mnogoštevilno družino je začel hitro hirati in njegovemu življenju ni bilo več rešitve. Zlasti je treba poudariti, da je pokojnik svoje otroke, ki so bili rojeni in odrasli v Bosni, vzgojil v slovenskem duhu in njegovim otrokom je in bo ostal slovenski jezik materinski jezik. Naj počiva v miru!

Ljudje, ki jih poleg trde stolice mučijo tudi čiri,

morejo za čiščenje črev vzeti zjutraj in zvečer po četrtinko čaše naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenke vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 26. V. 35

— **Nova obč. uprava,** Tržišče na Dolenjskem. Na podstavi § 130 zakona o občinah je ban Dravske banovine razrešil tukajšnji obč. odbor z dne 11. t. m., št. II. 30663-2, ter postavil na podstavi § 133 istega zakona za začasnu upravo sledeče: 1. Borštnarja Lojzeta, posestnika iz Tržišča, h. št. 23, za predsednika; 2. Vidmarja Lojzeta, posestnika iz Gabrijel, h. št. 4, za I. člana uprave; 3. Renkota Cirila, čevljarja iz Tržišča, h. št. 15, za II. člana uprave; 4. Škoporca Jožeta, posestnika iz Malkovca, h. št. 12, za III. člana uprave; 5. Janežiča Jožeta, posestnika iz Skrovnika, h. št. 12, za IV. člana uprave; 6. Lindiča Antona, posestnika iz Škovca, h. št. 4, za V. člana uprave. Imenovani so prevzeli svoje posle preteklo nedeljo 22. decembra. Razpisana je tudi naša pogodbena pošta 111.-3. z dne 2. dec. t. l.; zadnji dan za vlaganje prošenj je 5. jan. 1936. Upamo, da bo ta začasna občin. uprava že dobila po čl. 15. pravilnika primerne prostore za pošto.

✠

Predsedništvo mestne občine ljubljanske

naznanja žalostno vest, da je dne 25. decembra 1935 umrl

častni meščan ljubljanski

univ. prof.

dr. Edo Šlajmer

odlični zdravnik, znanstvenik in preporoditelj našega zdravništva

Slava velikemu pokojniku!

Amnestija v Avstriji

Dunaj, 26. dec. Avstrijska vlada je izdala amnestijski ukaz, s katerim se vrača svoboda približno 1100 političnim kaznjencem. Med amnestiranimi se nahajajo bivši dunajski župan dr. Seitz, general Körner, Breitner, major Eisler in Löw od socijalistične stranke. Od narodnih socijalistov je amnestiranih 19 prvakov. Iz koncentracijskega tabora v Wöllersdorfu je izpuščenih 26 internirancev.

Komemoracija za voditeljem koroških Slovencev Francetom Grafenauerjem.

Osrednji odbor kluba koroških Slovencev vabi vse Korošče, prijatelje in znance pokojnega deželnega poslanca Koroške Franceta Grafenauerja h komemoraciji, ki bo v soboto dne 28. decembra ob pol 7 zvečer v magistratni dvorani v Ljubljani.

Število zavarovancev narašča. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je imel v oktobru 1935 601.522 zavarovancev, kar pomeni v primeri s septembrom 1935 povečanje za 7282, v primeri z oktobrom lani pa za 36.161. Najbolj je naraslo število zavarovancev pri okrožnem uradu v Nišu, nadalje pri uradih v Osjeku, Zagrebu in Dubrovniku.

Naznanila

Ljubljana

1. *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartus, Moste.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 20

Petek, 27. decembra. Zaprto.

OPERA — začetek ob 20

Petek, 27. decembra. Zaprto.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 27. decembra. 12.00 Uverture (plošče) 12.45 Vremenska napoved, poročila 13.00 Napoved časa, objava sporeda, obvestila 13.15 Slovenska narodna in umetna pesem (plošče) 14.00 Vremensko poročilo, borzni tečaji 18.00 Ženska ura: Vrednotenje gospodinjskega dela (ga. Minka Govekarjeva) 18.20 Glasbene slike (na ploščah) 18.40 Delavsko predavanje: Naši kovinarji (g. Češnovar Stavko) 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila 19.30 Nacionalna ura: Peter Preradović (iz Belgrada) 20.00 Prenos iz Zagreba 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda 22.35 Radijski orkester.

Drugi programi:

PETEK, 27. decembra. *Belgrad:* 20.00 Violinski koncert 20.50 Narodne pesmi 21.20 Radijski orkester 22.20 Rossinijeve skladbe — *Zagreb:* 20.00 Vokalni koncert 20.30 Komorni koncert 21.30 Zbor 22.15 Pesna glasba — *Dunaj:* 17.35 Koncert na flavti in fagotu 19.50 Vojaška godba 21.00 Wagnerjeva ura 22.20 Radijski orkester 23.45 Jazz — *Budimpešta:* 20.35 Lisztova klavirska glasba 22.30 Zabavni koncert — *Trst-Milan:* 17.15 Otroški zbor 20.25 Orkestralni in pevski koncert — *Rim-Bari:* 17.15 Otroški zbor 20.25 Igra 21.30 Celo in petje — *Praga:* 19.10 Vojaška godba 20.05 Otroški cerkveni zbori 20.35 Božična slika iz Pirenejev 21.05 Orkestralni in cellistični koncert 22.30 Plošče — *Bratislava:* 20.35 Igra 21.45 Plošče — *Varšava:* 20.10 Iz operet 21.15 Francoska komorna glasba 22.30 Zabavna glasba 22.50 Plesna glasba — *Berlin:* 21.00 Najlepše melodije leta 1935 — *Königsber:* 20.10 Vratislava — *Hamburg:* 20.10 Plesna glasba — *Vratislava:* 20.10 Plesni večer — *Lipsko:* 20.10 Igra — *Frankfurt:* 20.10 Zabavni koncert — *Stuttgart:* 20.10 Smučarska ura 21.00 Večerni koncert — *Monakovo:* 20.10 Aennchen von Tharau, igra s petjem.

✚

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša srčno ljubljena in predobra soproga, mamica, hčerka in sestra, gospa

Marija Mokole roj. Hanželič

dne 25. t. m. po dolgem, mukapolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v petek dne 27. decembra 1935 ob 15. uri iz hiše žalosti, Zrinjsko-Frankopanska ulica 4, na mestno pokopališče v Ptuju.

Ptuj—Središče ob Dravi, dne 26. decembra 1935.

ZDRAVKO, soprog — ČEDOMIR, sin — in ostalo sorodstvo.

Inserirajte v „Slovencu"!

✚

Umrl nam je naš oče, stari oče, stric in tast, gospod

Aleš Florjančič

upokojenec drž. žel.

Zemske ostanke prepeljemo v petek ob ½3 pop. iz mrtvaške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Maribor, 26. dec. 1935.

Žalujoče rodbine:

FLORJANČIČ, CERČEK, SCHOTT, PLEŠ

Zahvala

Vsem, ki so z nami sočustvovali in olajšali bol ob bridki izgubi naše drage sestre, tete, svakinje, botrice

Marije Iljaš

se najiskreneje zahvaljujemo, posebno še velecenj. gdč. Mariji Anžič za vso njeno ljubeznivo skrb ob dolgi bolezni, posebno pa ob smrti, preč. p. dr. Ang. Tomincu za tolažilne obiske, pevskemu društvu »Sava« za ganljivo petje, Marijini kongregaciji pri Uršulinkah, darovalcem krasnih vencev, za darovane molitve, dela usmiljenja, kakor tudi za mnogokratne obiske med boleznijo, nadalje vsem za tako častno spremstvo ob zadnji poti.

Ljubljana, 3. dec. 1935.

Žalujoči sorodniki

Ne zamudite prilike!

Dva

velika

damska prikrojevalna tečaja

se vršita

od 7. do 28. jan. 1936

po skoro polovico znižani ceni

I. tečaj

za strokovnjakinje (šivilje) in strokovnjake (krojače)

Učnina Din 380·—

II. tečaj

za domačo uporabo

za

privatne gospe in gospodične

Učnina Din 250·—

Pri obeh tečajih so pri učnini vštete vse risalne potrebščine in knjiga »Toaleta«. Ob prijavi se plača Din 100·— na račun. Za odgovor priložite znamko.

TEODOR KUNC

lastnik krojne šole

Ljubljana, Sv. Petra c. 4/II.

OGLAŠUJTE V »SLOVENCU«

✚

Občina Dolenji Logatec sporoča žalostno vest, da je gospod

JANEZ JURCA

kmetovalec in član občinskega odbora občine Dol. Logatec, itd.

dne 25. decembra 1935 nenadoma preminul.

Zaslužnega pokojnika ohranimo vedno v dragem spominu.

OBČINA DOLENJI LOGATEC

✚

Naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je zaspala v Gospodu naša dobra, nepozabna mamica, stara mamica, sestra in teta, gospa

Marija Ostanek

soproga žel. uradnika v pokoju

po dolgem, mučnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, na Božič ob 15. uri popoldne.

Spremili jo bomo k večnemu počitku 27. decembra ob 16. uri iz mrtvaške veže državne bolnišnice k Sv. Križu.

Žalujoči rodbini

OSTANEK FRANC — DELKIN SLAVKO

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega nepozabnega

JAKOBA LOBE

arh. uradnika pri kr. banski upravi

se zahvaljujemo vsem, ki so sočuvstvovali z nami in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo čč. duhovščini in usmiljenim bratom, zastopstvu kr. banske uprave, g. okrajnemu načelniku Fr. Maršiču in celokupnemu uradništvu okrajnega načelstva v Novem mestu, zastopstvu okrožnega sodišča, zastopstvu davkarije in ravnateljstvu Kmetijske šole na Grmu.

Vsem darovalcem vencev in cvetja iskrena hvala!

Žabja vas pri Novem mestu, 24. decembra 1935.

ŽALUJOČI OSTALI

✚

UMRL JE

PETER ŽMITEK

AKADEMSKI SLIKAR IN PROFESOR V P.

NA SVETI VEČER V 60. LETU STAROSTI IN BIL POKOPAN NA ŠTEFANOV DAN PRI SV. KRIŽU. BIL JE UD KREPKEGA RODU, KI JE POLOŽIL TEMELJE SLOVENSKI MODERNI LIKOVNI UMETNOSTI

V LJUBLJANI, 26. DECEMBRA 1935

NARODNA GALERIJA

V Ameriki bodo delali. Ožji odbor predsednika Roosevelta je za zmanjšanje brezposelnosti in ublažitev gospodar. krize določil 31,881.218 dolarjev za gradnjo novih hiš in novih cest v državi Ohio Mesto Cleveland bo dobilo 5 milj. 828.000 dol., mesto Cincinati 6 miljonov dolarjev, za nove ceste v državi Ohio je določenih 7,670.000 dolarjev, za odpravo železniških križišč pa nadaljnjih osem milj. 439.000 dolarjev. Podrli bodo na stotine starih hiš in začeli graditi nove.

Obvezno nezgodno zavarovanje uvedejo v Jugoslaviji za učence srednjih tehniških in obrtnih šol.

✚

Prostovoljna gasilska četa Tržič javlja vsem tovarišem, da je preminul njen dolgoletni predsednik, bivši župni načelnik, podpredsednik gasilske župe Kranj, tovariš

BOCAK KAROL

kleparski in vodovodni instalater, posestnik, imejitelj reda sv. Save 5. st. in kolajne za gasilske zasluge

Zvestega tovariša smo spremili korporativno k zadnjemu počitku na praznik sv. Štefana ob 2 popoldne. Ohranimo mu časten spomin.

Gasilska četa Tržič

Sax Rohmer: 50

Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Zdaj je izumitelj te pasti držal nad svojo glavo svetilko in stopal skozi kleti za rjavim moškim, ki je nosil Weymoutha. Bledi žarki leščerbe (v kateri je bila sveča), so odkrili pravcati gozd velikanskih gliv, ki so bile strupene barve — ki so okurno nabrekle plezale od tal pa gor po lepljivih zidovih — in se kot strašni zajedavci držale tistega dela obokanega stropa, ki sem ga mogel videti.

Fu-Manču je stopal med vrstami gliv tako polahko in previdno, ko da bi pokvečene reči bile gadje glave.

Odmevajoči udarci, ki sem jih prej slišal in ki niso prenehali, so se stopnjevali v mogočen tresk. Dr. Fu-Manču in njegov služabnik, ki je nosil očitno nezavestnega detektiva, sta stopila pod obok, in Fu-Manču se je ozrl nazaj po hodnikih. Leščerbo je utrnil ali skril; in medtem, ko sem čakal, kaj bo, sem v spominu obnovil vse grožnje, ki jih je ta pošastni stvor izustil, ko začujem oddaljeno hrumenje.

Potem je nenadoma prenehalo. Dr. Fu-Manču je zapri neka težko vrata; v moje veliko začudenje sem opazil, da so bila večjidel iz stekla. Tisti soj, ki je žarel iz gliv, je slabotno razsvetlil kleti, da sem jih lahko pregledal z mesta, kjer sem ležal. Fu-Manču je potihoma govoril. Njegov glas, ki je bil menjaje golten in potem pri nekaterih besedah sikajoč, ni kazal niti trohe vznemirjenosti; njegova nepretrgana ravnodušnost je imela na sebi nekaj nadčloveškega. Zakaj pravkar je storil najpredrznejše dejanje, kar jih poznam, in po hrupu, ki so ga ublažila steklena vrata, sem polagoma spoznal, da je policija vdrla v neki zagrajeni del hiše — da so prišli tisti, ki nas bodo rešili — ki bodo kitajskega doktorja predali rablju!«

Prišel sem do zaključka,« je dejal premišljeno, »da ste mnogo bolj vredni moje pozornosti, kot sem izpočetka menil. Človek, ki zna razkriti tajnost zlatega eliksirja, bi bil dragocena pridobitev za moj svet. Prav tako mi je na tem, da proučim obsežnost načrtov Mra. Naylanda Smitha in Scotland Yarda. Zaradi tega, gospodje, boste živeli — za zdaj!«

»Vi pa boste viseli,« se je oglasil Weymouthov hripavi glas, »in sicer v bližnji bodočnosti! Vi in vaša rumena drhal!«

»Upam, da ne,« je bil miren odgovor. »Večina mojih ljudi je na varnem: nekateri so vkrcani na prekomornikih, drugi pa so odpotovali na različne načine. Ah!«

Poslednja beseda je bila edini izraz vznemirjenja, ki mu je bil kdaj ušel. Krog svetlobe je plesal med sijajnimi, strupenimi barvami hodnika — toda nikak glas nas ni dosegel; po tem sem spoznal, da so se vrata morala skoraj neprodušno zapirati. Tu je bilo mnogo hladneje ko v prostoru, skozi katerega nas je nosil Burmanec, in slabosti so me jele zapuščati in možgani jasneje misliti. Da bi bil vedel, kaj nas čaka, bi bil klel prisebnost duha, ki se mi je vračala; prosil bi bil Boga za pozabo — da bi mi bil prihranjen pogled, ki se mi je koj nato nudil.

»To je Logan!« je zakričal nadzornik Weymouth; in spoznal sem, da si je prizadeval, da bi se osvobodil vezi. Iz njegovega glasu se je dalo razbrati, da si je tudi on že opomogel od mamila, ki so ga vsem trem dali.

»Logan!« je zaklical. »Logan! Tod sem — na p o m o č!

Toda klic se je v tem zaprtem prostoru spet odbil k nam, da je bilo videti, ko da ne gre dlje ko do nevidnih sten naše ječe.

»Vrata dobro upadajo,« se je oglasil Fu-Mančujev porogljivi glas. »Sreča je za nas vse, da je temu tako. To je opazovalno okno, gospod dr. Petrie, in skoro boste imeli edinstveno priliko, študirati glivoslovje. Vašo pozornost do zoprnih lastnosti, ki jih ima ‚lycoperdon', sem že vzbudil. Morda ste spoznali hlape? Soba, v katero ste se sami tako neprevidno pognali, jih je bila polna. Z nekim svojim postopkom sem zelo povečal vrednost te glive v tem pogledu. Vaš prijatelj, Mr. Weymouth, se je pokazal najbolj trdovratnega, a je podlegel v petnajstih sekundah.«

»Logan! Pomoč! P o m o č! Tod sem, človek!«

Nekaj, kar je bilo zelo podobno strahu, je zdaj izzvenelo iz Weymouthovega glasu. Zares je bil naš položaj tako grozoten, da se je zdel skoro neresničen. Skupina mož je vstopila v najoddaljenejšo klet, vodil pa jih je mož z električno žepno svetilko. Ostri beli žarki so plesali od enih sivih napetih gliv do drugih, ki so bile spačene oblike in blesteče prelivajoče se barve. Porogljivi, učeči glas je nadaljeval:

»Pazite, doktor, na tisto sneženo rast na stropu! Naj vas velikost ne moti. To je orjaška gliva, ki sem jo sam vzgojil, in ki spada v vrsto ‚empusa'. Vi, v Angliji, poznate konec navadne hišne muhe — ki jo je najti na okenskih šipah, pokrito z belo plesnijo. Razvil sem trose te plesni in tako vzgojil te velikanske vrste. Le opazujte zanimiv učinek jarke svetlobe na moje oranžne in modre glive ‚amanita'!«

Čisto blizu sebe sem slišal, da je Smith zastokal. Weymouth je nenadoma utihnil. Kar se tiče mene, bi bil lahko od groze kričal. Zakaj jaz sem vedel, kaj pride! Trenutno sem spoznal pomen motne svetilke, previdne hoje med podzemnimi nasadi gliv in opreznosti, s katero sta se Fu-Manču in njegov služabnik izogibala vsakemu dotiku z glivami. Tako sem zdaj vedel, da je bil dr. Fu-Manču največji glivar na svetu, kar jih je kdaj živelo; da je bil zastrupljevalec, v primeri s katerim so Borgije bili otroci — in vedel sem, da so detektivi slepo korakali v dolino smrti.

Potem je začel — nenaraven prizor — začelo se je morenje.

Kakor bombe so se razletele sijajno barvane glave teh velikanskih gliv, ki jih je omenjal Kitajec, ko so beli žarki padli skozi temo na nje, zakaj le tema jih je hranila v življenju. Rjavkast oblak — ne vem, ako je bil tekočinast ali prašen — se je dvigal po kleti.

Poizkusil sem zapreti oči — ali pa odvrniti pogled od opotekajočih se postav mož, ki so se ujeli v tisti strupeni votlini. Nič ni koristilo: moral sem pogledati. Detektiv, ki je nosil svetilko,, jo je spustil na tla, toda motno in čudno razsvetljena puščoba je trajala pičlo sekundo. Svetla luč se je zablisnila — brez dvoma ob dotiku sovražnega bitja, ki je zdaj spet povzelo besedo:

»Doktor, opazujte takojšnja znamenja blodenj!«

Tam zunaj, onstran steklenih vrat so se nesrečne žrtve smejale — si trgale obleko s teles — skakale — krilile z rokami — in postale blazneži!

»Zdaj bomo iztrosili zrele trose velikanske ‚empuse',« je nadaljeval hudičev glas. »Ker je zrak druge kleti prenasičen s kisikom, začnejo trosi takoj kliti. Ah, to je zmaga! Ta postopek je znanstveno zmagoslavje mojega življenja!« Kakor snežnobela moka so se usipali trosi od stropa in pogrnili zvijajoče se postave zastrupljenih mož. Pred mojimi osuplimi očmi je gliva rasla; razrasla se je od nog do glave tistih, ki se jih je dotaknila; ovila jih je kakor v blestečo se mrliško odejo...

»Umirajo ko muhe!« je nenadoma zakričal Fu-Manču v vročičnem razburjenju; in bil sem si gotov nečesa, kar sem že davno domneval: da so bili veličastni, spačeni možgani Fu-Mančuja možgani morilskega blazneža — čeprav Smith ni nikdar hotel sprejeti te razlage.

»To je moja muholovka!« je kričal Kitajec dalje. »In jaz sem bog pokončevanja!«

Šest in dvajseto poglavje.

Zgubimo Weymoutha.

Opolzki dotik megle se je oživel. Višek prizora v kleteh strupa skupno z učinki hlapov, ki sem jih vdihal, so me spravili v nezavest. Zdaj sem spoznal, da plovemo na reki. Še vedno sem bil zvezan: še več, okoli ust sem imel tesno povezano ruto in privezan sem bil k nekemu obroču na palubi.

(Nadaljevanje.)

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Viktor Cenčič